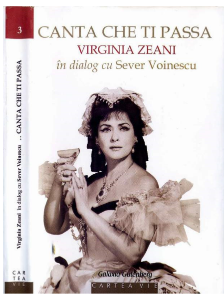
Virginia Zeani – Canta che ti passa

(Grigore Constantinescu – 4 aprilie 2011)

Este de prisos a sublinia cât de mare este atracția lecturii unei cărți despre o mare vedetă a liricii, cu destin legendar, precum Virginia Zeani, l'Assolutta, cum o numise Giorgio Segalini comentându-i performanțele, pe care mulți admiratori le aliniază cu La Stupenda Sutterland şi La Diva Callas. De-a lungul timpului, faptele sale de artă şi faima au ajuns şi în țara natală, completând ceea ce ne dăruiseră audițiile radiofonice, spectacolele pe scenele lirice din Bucureşti, Cluj şi Iaşi, în anii '60, evenimentele omagiale culminând cu onoruri prezindențiale şi titluri de excelență universitară.

Iată, după multă vreme, iubitorii operei primim o carte aparținând Virginiei Zeani, publicată de Editura **Galaxia Gutenberg, Colecția „Cartea vie"** din Cluj, acum, în 2010. Darul acestui volum, intitulat simbolic **Canta che ti passa** – sintagmă italiană, parțial traductibilă în româneşte, „Cântă şi-ți trece", ne îndeamnă să medităm asupra concluziilor unei vieți de artist.

Formula aleasă, pentru ca adevărurile să se rostească la „persoana întâi", este cea a portretului în dialog. Purtător de idei comunicate în **Dilema veche**, diplomat, Consul general al României la Chicago, Sever Voinescu este cel ce întreabă şi conduce narațiunea „filmului de carte" cu Virginia Zeani. Înțelegem încă din primele pagini că iubeşte Opera şi este un fervent admirator, de vreme îndelungată, al marii cântărețe. A câştigat competiția realizării acestei ample convorbiri tipărite, dedicate ilustrei artiste, față de alți doritori să o facă, amintiți în treacăt. S-a documentat ascultând şi înregistrările live, şi studiind arhiva interlocutoarei, şi aflând din ce în ce mai multe despre ea în tihnitele convorbiri desfăşurate de-a lungul a două perioade estivale americane, 2006-2007, la reşedința ei de pace câştigată, din Florida.

Pasionantă prin vivacitatea redării, cartea alcătuită din catenele dialogurilor ne aduce foarte aproape de cei doi, lăsându-ne să credem că asistăm la o autentică scenă de viață. Este valabilă impresia şi datorită modului în care Sever Voinescu alege miezul, din fiecare subiect, primind răspunsuri directe, simple şi convingătoare, în care recunoaştem că „flacăra" despre care vorbeşte adesea Virginia Zeani, continuă să „ardă". O dominantă a lecturii îmi pare a fi cea a învățămintelor existenței sale, faptul că, în concluzii bine gândite se regăsesc experiențele anterioare, asimilate, filtrate, înțeleptite. Poate nu le menționăm în întregime, prin aceste consemnări dar, oricum, putem să semnalăm prezența lor. Într-adevăr, în această viață „trăită de două ori", ca artist liric faimos şi ca pedagog al cântului încununat cu titlul de dinstinguished professor of voice, fiecare pas este valorizat prin adiționare. Cea care vorbeşte despre ea, are acum stăpânirea cumpănită a drumului parcurs. Virginia Zeani ştie că un mare cântăreț îşi construieşte cariera prin continuitatea lucrului personal cu vocea, pe fundamentele educației de inițiere – în România Lucia Anghel, Lydia Lipkowska, în Italia Aureliano Pertile. În anii maturității, Virginia Zeani devine, ca şi partenerul de viață, Nicola Rossi Lemeni, profesor de canto la Indiana University din Bloomington. În munca desfăşurată pe planul didacticii, aceste învățăminte ale carierei sale se asimilează cu darul observației profesionale şi al analizei psihologice, al exemplificărilor formatoare de sunet,

întrupate în arta de a face voci capabile să transmită generațiilor următoare întreaga știință a profesorului.

Revenind la traseul existențial, înțelegem că personalitatea Virginiei Zeani a situat pe domenii diferite viața personală și cea de artist al scenei lirice. Desprindem din această atitudine modul în care Diva nu și-a construit piedestalul ci a răspuns doar pe plan artistic performanțelor, cultivând cu o modestie exemplară idealul care i-a condus viața – cântul de operă. Din această perspectivă sunt analizate marile evenimente ale rolurilor cântate, marile spectacole împreună cu cei mai de seamă cântăreți ai epocii, pe cele mai prestigioase scene lirice ale lumii. Recursul la memorie, privitor la soliști, dirijori, compozitori, regizori este întotdeauna realizat prin analiză obiectivă, adesea surprinzătoare, niciodată denigratoare. Sever Voinescu vrea să afle cât mai mult despre iubirea pentru Verdi a sopranei, despre orizonturile repertoriale romantice și veriste, încadrate de Baroc și muzica secolului XX. Prin întrebările la care i se răspunde, descoperim prețul echilibrului care a contribuit la faima acestei cariere, marcate de efigia **Traviatei** verdiene. Rol de debut și triumfuri, Violetta Valery este pentru Virginia Zeani, timp de aproape trei decenii și sute de spectacole, măsura propriei sale deveniri. În **Traviata** cântăreața este contemporană cu anii prin care trece, traversând tinerețea și drumul maturizării fără a uita farmecul personajului și ființei care îi dă suflet și voce, învinuindu-l pe Verdi de... poligamie pentru nenumăratele interpretări feminine cerute, oferite, dăruite rolului.

Mulți martori, multe evenimente se intersectează între scenă și viața privată, adesea artista și omul își judecă opțiunile, devenind astfel personajul realist al acestui roman dialogat. Începutul cărții cuprinde câteva pagini de preambul semnate de PS dr. Virgil Bercea, Virginia Zeani și Sever Voinescu, asemenea unei uverturi. În final, Stretta lui Theodor Rogin, aduce un ultim ecou al aceste povestiri, completate cu repere cronologice. De-a lungul întregului volum, și în Cortina anexelor, imagini fotografice ne întăresc convingerea că frumusețea vocii s-a oglindit în frumusețea chipului celei care, cu înțelepciune, ne șoptește surâzând: Canta che ti passa... Acum, cu această carte, admirată și iubită, Virginia Zeani s-a întors pentru totdeauna în România, la Solovăstrul natal.